

ØK BLADET

ÅRGANG 11 • NUMMER 5 • OKTOBER 1968

ØK BLADET

Udgivet af

AKTIESELSKABET DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI
Holbergsgade 2, København

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

G. Holst

REDAKTIONSUDVALG:

J. L. Buch-Larsen

M. T. Munch

E. Sivertsen

REDAKTIONENS ADRESSE:

ØK-bladet, A/S Det Østasiatiske Kompagni, Sekretariatet,
Holbergsgade 2, København K

Husk at melde adresseforandring

TRYK:

Bogtrykkeriet Forum, København

Eftertryk kun med redaktionens tilladelse

Indhold:

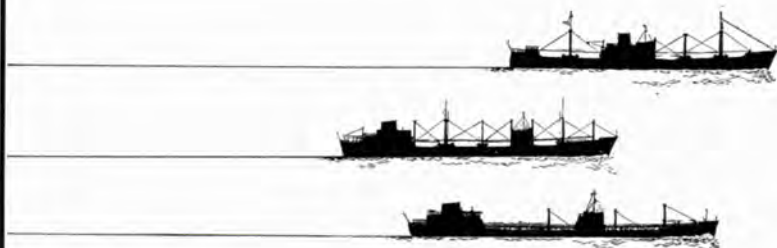
Forside. ØK Datas pressemøde den 21. august 1968, hvor DelData (time sharing) blev vist den danske presse. Salgskonsulent Jørgen Hjordt kalder datacentralen i Haag. Bag apparatet ØK Datas direktør O. Stangegaard og salgskonsulent J. Bork. I baggrunden afdelingschef Jens E. Brammer og journalister.

Front page. On 21st August, 1968 ØK Data presented its time sharing service to members of the Danish press. Mr. Jørgen Hjordt is calling the data centre in the Hague, Mr. O. Stangegaard, Director ØK Data, and Mr. J. Bork. In the background (middle) Mr. Jens E. Brammer with journalists.

Bagside. De Forenede Maskinfabrikker A/S, Nakskov.

Back page. The United Machine Works Ltd., Nakskov.

Continental Grain Company	3
Jernfremstilling i oldtidens Danmark	6
Dansk/norsk/svensk samarbejde inden for skibsudrustning	9
Kompagni-nyt	10
Fremstød i Indonesien	12
Fødselsdagsjagt i Malaya	13
Nyt kajanlæg i Hamburg	15
DelData service	17
Supermarked kongressen 1968	19
Sporten	19

Den 1. september 1958 blev Kompagniet eneagent i Danmark for nedennævnte firma, og efter at de første 10 år nu er gået, kan det måske interessere at læse lidt om dets historie og virkefelter. I 1813 bosatte Simon Fribourg sig, 23 år gammel, i Arlon i Belgien og begyndte en kornforretning. I 1848 rejste hans søn Michel til Bessarabien i Rumænien for at købe hvede på et tidspunkt, da Belgien led af en frygtelig hungersnød. På de tider var en sådan rejse farlig og besværlig, men da han medbragte flere sække med guld, lykkedes det ham at købe og bringe hvede til Belgien på flere skibe ad Rhinen. I 1940 blev firmanavnet ændret til Fribourg Frères.

I 1919 blev det første Continental Company grundlagt i Antwerpen under navnet Compagnie Continentale d'Importation, og da det udviklede sig hurtigt, havde det snart forbindelser og kontorer over hele Europa. I februar 1921 blev Continental Grain Co. etableret i USA i New York og Chicago med 13 ansatte og et årligt salg på omkring \$ 5.000.000. Nu har firmaet 34 ho-

vedforretninger i USA og har tilsluttede firmaer eller agenter på 47 andre steder i verden. Der er nu omkring 2.500 ansatte i Continental, og dets totale salg ligger nær ved 2 milliarder dollars om året. I USA har det 44 siloer i forskellige afskibningshavne og 55 indenlandske opkøbsstationer med en total lagerkapacitet på over 3.125.000 tons.

Continental regnes sædvanligvis for at være det næststørste kornfirma i verden, men er vel nok det største, når det drejer sig om eksport. Det er interessant at lægge mærke til, at de to største privatejede amerikanske koncerner, hvad penge angår, er kornselskaber. Den nuværende hovedaktionær er Michel Fribourg, femte led efter grundlæggeren. I 1964 gennemførte han salget af 1 million tons hvede til en pris af \$ 78 millioner til Sovjet Unionen. Indtil for ganske nylig beskæftigede Continental sig næsten udelukkende med at handle med korn og oliefrø, idet transporten med egne oceangående skibe, et stort antal lægtre og en flåde på ca. 700 selvlossende kornvogne, hver på 100 tons, regnedes for et bierhverv. I 1965 blev Conti-

nentals virkeområde udvidet, idet det opnåede kontrollen over Allied Mills, Inc., et af de største firmaer i USA Formula Feed Industry. For to år siden gik de i kompagniskab med Seaboard Allied Milling Corporation, og disse to ejer nu i fællesskab i Guayaquil, Ecuador, en moderne melmølle, foruden at de har et anlæg, som laver tekstilsække, en fabrik, der laver udstyr til moderne forretninger og en kraftstation. Continental har også interesser i en melmølle i Peru. Continental og Seaboard er i øjeblikket ved at opføre en moderne melmølle i Georgetown, Guyana, som får navnet National Milling Company of Guyana, Ltd. Continental har også væsentlige interesser i oliemølle drift i Spanien og Italien.

Vort Kompagni har et meget nært samarbejde med Continental Grain, ikke blot med dets hovedkontor i New York, men også med dets filialer i Paris, Antwerpen, Rotterdam, Hamburg og London. Uheldigvis er udviklingen inden for sojabønne-, korn- og kageforretningen i Danmark alt andet end lovende med henblik på blot at opretholde forrige

Continental Grain's nye 100 tons jernbane-kornvogne.
Continental har ca. 700 af disse vogne.

*Continental Grain's new 100 ton
hopper cars, gravity loading.
Continental has about 700 of these.*

CONTINENTAL GRAIN COMPANY

års andel i tonnage. Årsagerne er flere, men hvad angår det meget vigtige sojabønneforretning fra USA, og hvor Continental med en andel på 30/35 % er den største eksportør, må vi desværre se i øjnene, at i de sidste få år er salgene til Danmark blevet fuldstændigt domineret af japanske sælgere, da de af økonomiske grunde kan underbyde afskiberne med en ret stor margen.

Danmarks import af korn er faldet betydeligt. Dette skyldes det stærke fald i eksporten af dansk maltbyg (grundet på vedtægterne inden for Fællesmarkedet og den store konkurrence fra Frankrig og England) og stigningen i vore tilsåede arealer med korn, som under normale vejrforhold vil betyde større hjemlig afgrøde. Derfor kan Danmark, som i nogle år importerede omkring $\frac{3}{4}$ til 1 million tons udenlandsk korn, måske blive selvforsynende i en ikke alt for fjern fremtid. Dog vil der være nogen forretning især i majs, som ikke dyrkes i Danmark. I kage- og melbranchen er omsætningen også gået ned, og dette skyldes hovedsageligt reglerne inden for Fællesmarkedet, idet de

Ejeren og formanden for Continental Grain Company, Michel Fribourg.

Michel Fribourg, Owner and President of Continental Grain Company.

gør det næsten håbløst for Danmark at afsætte slagtekvæg, malkekøer og fjerkræ, og med et fald i grise-, kvæg- og fjerkræbestanden er resultatet et reduceret forbrug og dermed en reduceret import af kager og mel.

Så længe det ved afsætningen af vore landbrugsprodukter beroede på den danske bondes dygtighed, vort landbrugs og dets færdigvarers høje standard samt et dygtigt salgsarbejde, har Danmark kunnet spille en

vigtig rolle. Nu føres der en konstant kamp mod toldmure, dumpingpriser – delvis ved de respektive regeringers tilskudsordninger – en kamp som selv vore dygtigste bønder, næringsdrivende og politikere har ringe eller slet ingen indflydelse på.

Til slut citerer vi en udtalelse af Mr. Michel Fribourg vedrørende USA, men som bestemt også kan siges om Danmark: »Betydningen af landbrugseksport udtrykt i, hvad den betyder for nationaløkonomien, forstås eller værdsættes almindeligvis ikke helt. Dette skyldes, at man er tilbøjelig til at tænke på landbrug som bondegårde og bønder. Men i dag er landbrug industri. Det skal ses som en omdanner af industriprodukter til menneskeføde.«

CONTINENTAL GRAIN COMPANY

On September 1st, 1958 our Company became sole agents in Denmark for the above concern and having now passed the first 10 years, it may interest readers to learn some of its history and the scope of its activities. In 1813 Simon Fribourg, then 23 years old, settled in

M/S *Manhattan*, der kan tage i alt 108.000 tons korn, laster ved Continental Grain's New Orleans eksport silo.

M/S "*Manhattan*", large American tanker with a capacity of 108,000 tons grain, loading at Continental Grain's New Orleans, Louisiana, U.S.A. Export Elevator.

Continental Grain's East St. Louis kornsilo. Foran bygningen en af Continentals nye korn-lastbiler og specielle vogne til jernbanetransport.

Continental Grain's East St. Louis Elevator. In front Continental's new grain truck and hopper car.

Arlon, Belgium, and started a grain business. In 1848 his son Michel made a trip to Bessarabia in Rumania to buy wheat for Belgium, at a time when the Belgians suffered from a terrible famine. In those days such a trip was dangerous, but carrying bags of gold he succeeded in buying and bringing the wheat to Belgium in several Rhine ships. In 1919 the first-named Continental Company was founded in Antwerp under the name of Compagnie Continentale d'Importation, and making rapid progress it soon expanded to cover all Europe. In February, 1921 Continental Grain Co. was established in the United States in New York and Chicago. Its employees numbered 13 and the annual sales ran to around \$ 5.000.000. Now they have 34 major places of business in U.S.A. and own affiliates and/or agents in 47 locations elsewhere in the world. Continental now employs about 2.500 people and its sales total is close on 2 billion dollars per year. In the U.S.A. it operates 44 terminal elevators and 55 country stations with total storage capacity exceeding 100.000.000 bushels (3.125.000 metric tons). Continental is usually rated as one of the largest companies engaged in the grain business (domestic and export combined), and there are those who believe that in export alone Continental may be the largest in the world. It is interesting to note that the 2 largest privately owned American concerns in terms of Dollar sales are grain companies. The present majority owner is Michel Fribourg, the fifth generation after the founder. In 1964 he engineered the famous single-shot 78 million Dollars sale of 1 million tons U.S. wheat to the Soviet Union. Until fairly recently Continental was engaged almost wholly in the handling and marketing of grains and oilseeds, as the operation of its own transportation facilities – including a substantial number of barges and a fleet of over 700 covered hopper grain cars, each of 100 tons, and ocean-going vessels was considered a sideline. In 1965 Continental's scope was enlarged by its acquiring control of Allied Mills, Inc. one of the larger companies in the U.S. Formula Feed Industry. About 2 years ago they went into a partnership with Seaboard Allied Milling Corporation and now jointly own in Guayaquil, Ecuador, a modern pneumatic flour mill, together with a textile bags manufacturing plant, extensive shop facilities, and a power station. Continental also has an interest in a flour mill in Peru. Continental and Seaboard are currently constructing a modern flour mill in Georgetown, Guyana, which will operate under the name of National Milling Company of Guyana, Ltd. Additionally Continental possesses substantial interests in the feed

and crushing industries in Spain and Italy. Our Company enjoys a very close relationship with Continental Grain, not only with their Head Office in New York, but also with their affiliated offices in Paris, Antwerp, Rotterdam, Hamburg, and London. Unfortunately, the developments within the soyabean, grain, and cake business to Denmark are anything but promising, even to the extent of maintaining previous years' share in tonnages. The reasons are several, but in the very important soyabean business from U.S.A., where Continental with a share of 30/35 % is the largest single exporter, we are unfortunately faced with the fact that during the last few years the sales to Denmark have been completely dominated by Japanese operators, who can undercut the first-hand shippers by a rather wide margin. In the grain business Denmark's import has dropped considerably. This is due to a sharp decline in the export of Danish malting barley (owing to the regulations within the Common Market and the severe competition from France and England) and an increase in our seeded acreage for grains, which under normal weather conditions will mean larger domestic crops. Thus, Denmark which in some years imported say 3/4 to 1 million tons of foreign grains, may within the not too distant future be self-sufficient, although some business will take place, especially in maize, which is not grown in Denmark. In the cake

and meal business the turnover is also down. This is mainly due to the regulations within the Common Market, which make it almost hopeless for Denmark to participate in the sectors of, say, dairy, cattle, and poultry and with declines in the pig, cattle, and poultry populations, the result is reduced consumption of cakes and meals. However, the main obstacles facing agriculture and their connected industries are that it is unfortunately no longer a question of the quality and supply/demand factors where Denmark could play an important role due to the efficiency of her farmers and the high standards of her agricultural end-products, and the well-managed plants and firms connected in the various trades, but rather a constant fight against walls of protectionism, dumping prices due to respective governments' subsidizing, and other factors over which even the best farmers and traders have little or no influence. In closing we quote a statement made by Mr. Michel Fribourg regarding the U.S.A., but which certainly also can apply to Denmark: "The importance of agricultural exports in terms of what they mean to the national economy is generally not fully understood or appreciated. This is because one tends to think of agriculture in terms of farms and farmers. But to-day agriculture is industrialized. It should be viewed as a converter of the products of industry into food and fiber".

Dagen igennem strømmer varepriser fra det amerikanske korn-marked på et system af elektriske tavler ind til Continental Grain koncernen.

Continental is kept advised of developments in grain markets all over the United States by use of modern electric board.

Jernfremstilling i oldtidens Danmark

Arkæologer ved Nationalmuseet har længe været interesseret i at finde ud af, hvordan vore forfædre for 1000-1500 år siden lavede deres jern. Efter nogle resultatløse forsøg henvendte man sig til Varde Staalværk, et ØK datterselskab, og i det følgende beskriver overingeniør Robert Thomsen, Varde Staalværk, en serie forsøg, han har foretaget sammen med magister Olfert Voss, Nationalmuseet.

Gennem mere end tusinde år har der været fremstillet jern i Danmark på basis af landets egne råmaterialer – myremalm og trækul.

I Vendsyssel har arkæologer fundet spor af anlæg, der kan have været anvendt til jernudvinding fra tiden omkring Kristi fødsel. Det er dog muligt, at disse meget gamle ovne har været beregnet for en eller anden smedeprocess. Der er derimod ingen tvivl om, at de ovnrester og slaggeblokke, som magister Olfert Voss, Nationalmuseet, har udgravet ved Drenghsted i Sønderjylland, stammer fra jernudvindingsanlæg. Disse anlæg er dateret ved hjælp af C¹⁴-metoden til årene mellem 300 og 500 e. Kr.

Den danske fremstilling af jern på basis af myremalm fortsætter til ind i det 16. århundrede, da den hjemlige småproduktion måtte give op i konkurrence med den mere industrielt prægede jernproduktion i vore nabolande.

Vore forfædre har lært jernet at kende gennem den folkestamme, der kaldes Kelterne, og som invaderede Nord- og Mellemeuropa ca. 600 år f. Kr. Kelterne trængte efterhånden så langt vestpå som til England. De har måske ikke været i Danmark, men har haft forbindelse med danskerne, og den ældste del af jernalderen, der her i landet regnes at begynde ved ca. 400 år f. Kr., kaldes keltisk jernalder.

Jernet findes almindeligvis i naturen kemisk forbundet med ilt. Det er i og for sig en let opgave at omforme jernmalm til jern. Der kræves blot en passende temperatur samt et stof, der kan fjerne den ilt, der er kemisk bundet til jernet. Et sådant stof er luftarten kulilte. Det er så heldigt, at man ved forbrænding af trækul kan opnå høje temperaturer samtidig med, at man i røgen får et passende indhold af kulilte. Der vil også være kvælstof, kulilte og muligvis ilt i røgen. Kvælstof deltager ikke i den kemiske proces. Kultveilte og ilt virker skadeligt på processen, idet disse luftarter ikke kan fjerne ilt fra malmen, men tværtimod kan forbrænde allerede dannet jern. Man kan regne med et godt udbytte, såfremt der er fire gange så meget kulilte som kultveilte i røgen.

Når røgen ved en temperatur på mere end 700° C passerer jernmalmen, vil der dannes enkelte korn af metallisk jern, der ved endnu højere temperaturer kan sintre sammen til en svampet jernmasse.

Jernet fra fortidens udvindingsprocesser har aldrig været smeltet. Det svampede jern må på et eller andet tidspunkt renses for slagge og svejses sammen til et stykke fast jern.

Den slaggemængde, der fremkommer fra 100 kg malm, udgør ca. 75 kg. I de mest primitive jernfrem-

stillingsovne har man ikke gjort forsøg på at skille jern og slagge ved den første del af processen. Resultatet har været en stor slaggeklump med få og små stykker jern, som

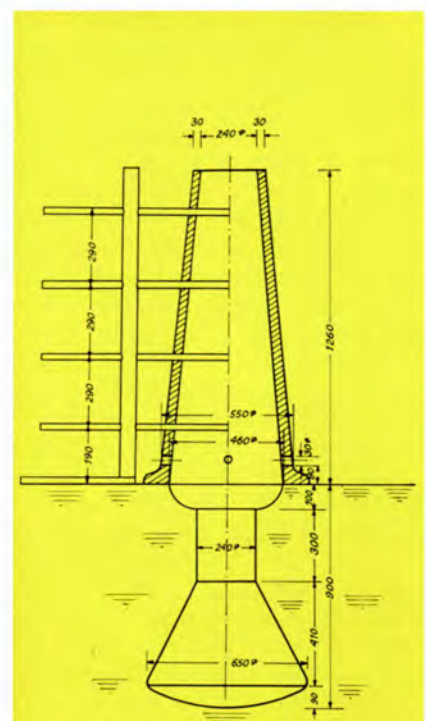

Fig. 1

Snit gennem Drenghsted-ovnen efter magister Olfert Voss' rekonstruktionsforslag. Stativet til venstre i billedet bærer temperaturmåleinstrumenterne.

Cut through the Drenghsted-furnace according to the reconstruction suggestion by Mr. Olfert Voss. The support to the left in the picture carries the instruments measuring the temperatures.

man har adskilt fra slaggen ad mekanisk vej. I de mere avancerede processer må man forestille sig, at jernet sætter sig fast et eller andet sted i ovnen. Hvis man på dette sted kan opnå temperaturer på 1000-1200° C, vil slaggen dryppe fra jernet, som vand vil dryppe fra en svamp ophængt i en snor.

Man har fundet velbevarede ovnrøster fra år 400 f. Kr. og slagger, der utvivlsomt stammer fra en lignende proces, fra år 600 f. Kr. Ved Lysa Gora i Polen har man for mere end 2000 år siden fremstillet jern i næsten industriel målestok. Her finder man slaggeblokkene i lange snorlige rækker, der viser, at 3 eller 4 ovne har været i drift samtidigt.

I Nordtyskland er et særligt velbevaret eksemplar af typen blevet fundet i halvtredserne ved Scharmbeck nær Hamburg. Den har derfor fået navnet Scharmbeck-ovnen.

Af de jyske jernudvindingsområder er kun jernalderpladsen ved Drenghed i Sønderjylland udgravet. Her har magister Olfert Voss fundet talrige slaggeblokke samt ovnrøster fra jernudvindingsovne, der utvivlsomt har tilhørt Scharmbeck-typen. På grundlag af Drenghedfundene har Olfert Voss opstillet det rekonstruktionsforslag, som fremgår af fig. 1. Stativet til venstre bærer temperaturmåleinstrumenter. Olfert Voss udførte en række forsøg med denne ovn. Det lykkedes ikke at fremstille jern, hvilket især skyldtes manglen på måleudstyr. Voss henvendte sig derfor til Varde Stålværk, hvor forsøgene blev videreført i efteråret 1963. Det kan måske synes paradoksal, at et moderne stålværks tekniske apparatur skulle være nødvendigt for at gennemføre en proces, som vore forfædre kunne gennemføre for 1500 år siden. Måleinstrumenterne skal dog også kun anvendes for at få svar på de spørgsmål, som arkæologernes udgravninger ikke besvarer. Når man ved hjælp af kemiske analyser af slagger, temperaturmålinger og gasanalyser af røgen har fundet frem til de optimale omstændigheder for processens

forløb, som jernaldermanden måske har brugt århundreder til at lære, kan man sikkert arbejde med ovnen uden instrumenter.

Før forsøgets start måtte fundomstændighederne vurderes, for at man kunne planlægge de variable, der skulle indgå i forsøgene. Der kan ikke herske tvivl om, at den del af ovnen, der ligger under jordoverfladen, skal udformes nøjagtigt som vist på rekonstruktionsskitzen. De mange udgravede slaggeklumper er jo afstøbninger af denne slaggegrube – så nøjagtige afstøbninger, at man undertiden ser tydelige spor efter det graveredskab, der har været brugt til at grave hullet. I bunden af gruben finder man ofte de forkullede rester af en halmvisk. Den må formodentlig have været placeret i den øverste cylindriske del af slaggegruben, hvor den har forhindret ovnens charge af trækul og

myremalm i at falde ned i ovnens underste del. På et eller andet tidspunkt må den fjernes, for at slaggen kan løbe ned i gruben.

Af ovnens overjordiske del har man også fundet en del rester. Disse fund viser, at ovnen er fremstillet af ler iblandet rigelige mængder af avner. Der har været lufttilgang gennem fire huller placeret som på skitsen. Hullernes diameter er altid 30-35 mm. Også ovnrørets udvendige diameter har man kunnet bestemme ved hjælp af krumningen på de fundne ovnrøster.

Man har ingen sikre oplysninger om ovnens højde bortset fra, at Scharmbeck-ovnen var lidt mere end 1 m høj.

Ved den første forsøgsrække i efteråret 1963 blev der bygget fire lerovne som vist nedenfor. De blev forsynet med termoelementer for temperaturmåling samt med fire ud-

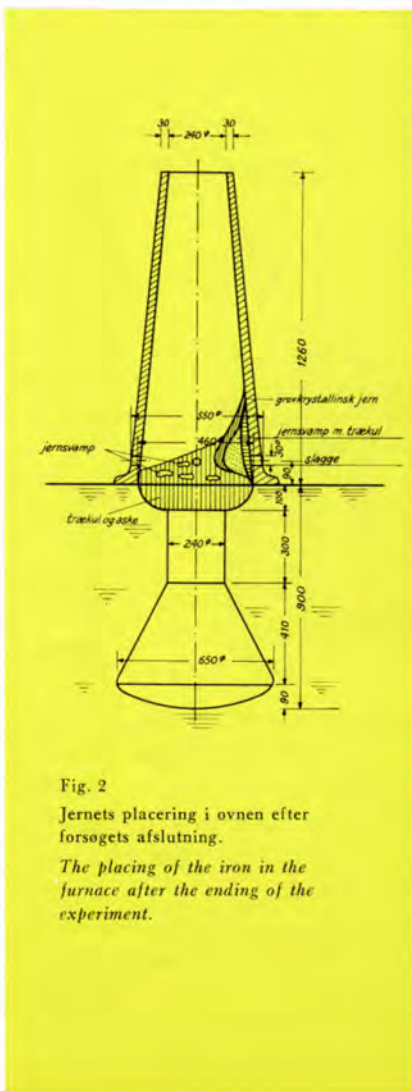

Fig. 2
Jernets placering i ovnen efter forsøgets afslutning.
The placing of the iron in the furnace after the ending of the experiment.

Ovne i drift på Varde Stålværk.
Furnaces operating at Varde Steelworks.

tag for gasanalyser. Ovnene fik lov til at lufttørre i en halv snes dage, før de blev fyret op med trækul. Efter 24 timers forløb var temperaturen i den varmeste del af ovnen nået op på 860° C. Der blev herefter tilsat malm og trækul i forholdet 1/2 kg malm til 1 kg trækul. 3-4 timer efter den første maltilsætning var temperaturen nået over 1000° C. Slaggen begyndte at løbe ud af luft-hullerne. Røggassens sammensætning var tilfredsstillende med 7-9 gange så meget kulilte som kultve- ilte.

Forsøget blev afsluttet 15 timer efter, at den første malm var tilsat. På det tidspunkt var det ikke læn-

gere muligt at holde lufthullerne fri for slagger. Der var da ialt tilført ovnen 50 kg malm.

Ved nedbrydningen af ovnen fandtes i bunden et lag aske og uforbrændt trækul samt klumper af jernsvamp af samme form og størrelse som myremalmen. Man kan gå ud fra, at de stammer fra den sidst tilsatte malm. Malmen har kunnet omdannes til jern i den øverste del af ovnen, men temperaturen i den nederste del har været for lav til, at klumperne kunne svejses sammen.

Halmproppen, der skulle dække slaggegruben i forsøgets begyndelse, var næsten ubeskadiget til trods for den høje temperatur, og der var således ingen slagger i slaggegruben. Indvendig på ovnvæggen var der en knytnevæstor slaggeklump af samme overflade- og brududseende som jernalderslaggerne. Tæt ved denne klump fandtes fastsmeltet på ovnens inderside en klump, der ind mod ovnvæggen bestod af slagger, derefter fulgte et lag jernsvamp iblandet trækul. Klumpens overflade mod ovnmidten bestod af kompakt grovkrystallinsk jern. Mængden af jern

en for lav temperatur, vil det revne. Når det først har været smedet nogle gange, og den væsentlige del af slaggen er banket ud, kan man behandle det som almindeligt smedejern. Det er endog lettere at smede end moderne handelsjern.

Jernets kvalitet og kemiske sammensætning svarer ganske til egenskaberne hos fortidsjernet. Det afviger især fra moderne smedejern ved praktisk talt ikke at indeholde kulstof og ved sit meget høje fosforindhold. Kulstoffet er væsentlig for jernets egenskaber. Det er først og fremmest dette grundstof, der bestemmer jernets og stålets styrke og hårdhed. Jern med højt kulstofindhold, d.v.s. stål, har været en mangelvare i jernalderen, og fortidens smede har udvist en imponerende opfindsomhed med hensyn til at spare på dette kostbare materiale ved kun at anvende det på de dele af et våben eller redskab, hvor styrke og hårdhed var en absolut nødvendighed. Man har endnu ingen sikre oplysninger om fortidige fremgangsmåder til fremstilling af stål.

Det høje fosforindhold er karakteristisk for jern udvundet af myremalm, og fosforindholdet anvendes til bedømmelse af, om en jernaldergenstand er smedet af myremalmsjern eller af jern udvundet på basis af bjergmalm.

Den første forsøgsrække gav mange værdifulde oplysninger om jernfremstilling i fortiden. Det er lykkedes at fremstille jern af samme kvalitet som fortidsjernet, og affaldsprodukterne blev slagger af

samme beskaffenhed som fortidsslaggerne. Det lykkedes imidlertid ikke at frembringe underjordiske slaggeklumper af udseende som dem, man finder ved udgravningerne. Da en sådan slaggeblok jo ville være det sikreste tegn på, at den ovenfor beskrevne metode er den, der har været anvendt i jernalderen, var det fristende at fortsætte forsøgene. Der er siden 1963 gjort opdagelser ved udgravningerne i Drengsted, der sikkert vil få betydning for forsøgenes videre forløb.

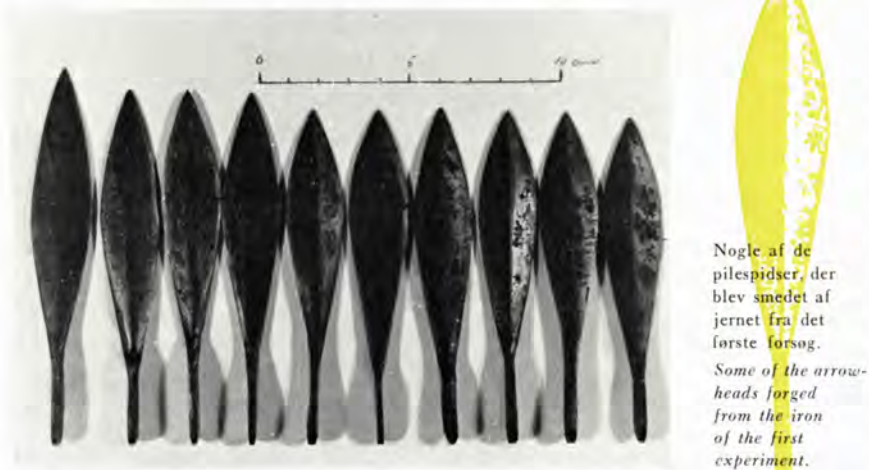
De vigtigste af disse nye oplysninger er, at ovnens indvendige diameter efter alt at dømme har været væsentlig mindre ved processens begyndelse, samt at halmproppen kun har været 15–17 cm i diameter og har hvilet på slaggegrubens bund. Desuden har man i nogle slaggegruber fundet uomdannet myremalm. Den mindre diameter bevirker en højere forbrændingstemperatur i ovnen og på grund af den tykkere ovnvæg en bedre isolering.

Den tyndere halmprop fremkalder et mellemrum mellem prop og slaggegrubens hals på 3–4 cm, hvorigennem slaggen kan løbe ned i slaggegruben.

Der blev indledt en ny serie forsøg i efteråret 1968, hvor disse nye oplysninger blev søgt udnyttet. De første forsøg blev udført under medvirken af arkæologer og metallurger fra Tjekkoslaviet, England og Tyskland. Det er stadig ikke lykkedes at frembringe en slaggeblok af det rigtige udseende, men der er gjort nye erfaringer. Det viser sig således let med den nye udformning af ovnen at opretholde en temperatur på 1250–1300° C i ovnens varmeste zone.

Forsøgene har allerede givet interessante oplysninger om fortidens jernfremstilling og i hvert fald besvaret det spørgsmål, der især interesserer en tekniker: Hvor meget koster det?

Udbyttet af jern pr. 100 kg malm kan man beregne ved sammenligning af den kemiske sammensætning for slaggen og myremalmen fra slaggegruberne i Drengsted. Det vi-

Nogle af de pilespidser, der blev smedet af jernet fra det første forsøg.
Some of the arrowheads forged from the iron of the first experiment.

kan skønmæssigt anslås til 1,5–2 kg. Fig. 2 viser jernets placering i ovnen.

Alle tre former for jern, enkeltstykker af jernsvamp, større sammenkittede jernsvampklumper og grovkrystallinsk jern lader sig smede. I begyndelsen må man smede ved en temperatur, der er højere end slaggens smeltepunkt. Jernet indeholder stadig store mængder slagger, og hvis man hamrer på det ved

teristisk for jern udvundet af myremalm, og fosforindholdet anvendes til bedømmelse af, om en jernaldergenstand er smedet af myremalmsjern eller af jern udvundet på basis af bjergmalm.

Den første forsøgsrække gav mange værdifulde oplysninger om jernfremstilling i fortiden. Det er lykkedes at fremstille jern af samme kvalitet som fortidsjernet, og affaldsprodukterne blev slagger af

ser sig, at man af 100 kg malm har udvundet 12-14 kg jern.

Det er forbrændingshastigheden for trækullene, der bestemmer tiden for processen. Man kan under heldige omstændigheder behandle 100 kg malm på 35 timer. Det svarer til en produktion af 1 kg jern i 3 timer. Svining af trækul, opbygning af ovn samt forristning af malmen

har taget mindst lige så lang tid. Når man så regner med et betydeligt tab ved rensning for slagger og sammensvejsning af de rå jernstumper, kan man anslå de samlede omkostninger til ca. 10 arbejdstimer/kg jern. Der har næppe været omkostninger til indkøb af råmaterialer.

I 1780, altså ca. 1500 år senere, er jernudvindingsprocessen rationa-

liseret så meget, at man kan sælge et kg jern til en pris, der svarer til 1 arbejdstime.

I dag er fremstillingsomkostningerne ca. $\frac{1}{20}$ arbejdstime.

Forsøgene på Varde Staalværk vil fortsætte fremover. Jernfremstilling på oldtidsmaner er en fascinerende hobby, der for tiden dyrkes i ni europæiske lande.

Dansk / Norsk / Svensk samarbejde inden for skibs- udrustning

En af Kompagniets virksomheder, De Forenede Maskinfabrikker A/S i Nakskov, har indgået aftale med den norske Ankerlökken Gruppe om et samarbejde på skibsudrustningsområdet. Gruppen omfattes af flere norske virksomheder, bl. a. 2 værfter i Florø og Fredrikstad, en maskinfabrik i Hamar samt Ankerlökken Maskin A/S i Oslo, der fortrinsvis varetager salg og administration.

Det drejer sig om produktion og salg af hydraulisk dæksudrustning til skibe, og de første produkter bliver højtryks ankerspil og kombinerede anker- og fortøjningsspil. Spillenes mekaniske dele fremstilles alle i Nakskov, hvorimod den hydrauliske højtryksmotor leveres af det svenske firma Hägglund och Söner.

Ankerlökken gruppen ejer licensrettighederne til denne spilkonstruktion for hele verden og vil markedsføre spillene gennem sin salgsorganisation Ankerconsult.

Man stiller store forventninger til

resultatet af dette samarbejde på grund af De Forenede Maskinfabrikkers mangeårige erfaring på spilområdet og den høje kvalitet af Hägglund's hydraulmotorer. DFM har ialt fremstillet ca. 20.000 komplette mekaniske udrustninger til elektrisk drevne anker- og lossespil til større og mindre skibe. Foruden den høje kvalitet skulle prisen for spillene blive konkurrencedygtig, og inden for Ankerconsult regner man derfor med, at de vil blive modtaget med interesse i værfts- og rederikredse.

Det første spil af gennemsnitsstørrelse er allerede i produktion i Nakskov, men om kort tid vil produktionen af spil til mindre skibe og til de store tankere kunne sættes i gang.

Salget på det danske marked bliver varetaget af A/S Ankerconsult Modern Ships and Cargo Handling, København, der blev etableret 1. januar i år ved overtagelsen af det gamle skibsagenturfirma Scandinavian Steel & Shipping Agency. Ankerconsult bibeholder fortsat repræ-

sentationen for nogle af Scandinavian Steel & Shipping Agency's forbindelser og har derudover Ankerlökken gruppens egne produkter på sit salgsprogram.

Den i Danmark mest kendte virksomhed inden for Ankerlökken gruppen er formodentlig Göteborg-firmaet Ankerlökken MacGregor, der har leveret næsten samtlige mekaniske lugeudrustninger til danskbyggede skibe. Foruden at varetage Ankerlökken MacGregor's salgsmæssige interesser i Danmark, har Ankerconsult åbnet en MacGregor serviceafdeling med komplet reservedelslager i København for at kunne betjene skibe med MacGregor lugeudrustning på bedst mulig måde.

Dette eksempel på et konkret skandinavisk samarbejde mellem et norsk, et svensk og et dansk industriselskab, der teknisk og kommercielt har fundet et fælles arbejdsområde, er blevet modtaget med interesse i skandinaviske erhvervskredse.

Den 10. September 1968 deltog direktørerne Mogens Pagh og T. W. Schmith og underdirektør O. Feierskov Andreassen i et Tahsis Company Ltd. bestyrelsesmøde i Montreal.

On 10th September, 1968 Mr. Mogens Pagh and Mr. T. W. Schmith, Managing Directors, and Mr. O. Feierskov Andreassen, General Manager, participated in a Tahsis Company Ltd. Board Meeting in Montreal.

Underdirektør Bent Andersen afrejste i sidste halvdel af september på forretningsrejse til New York, Washington og Greenville. Hjemkomst til København første halvdel af oktober.

During the last half of September Mr. Bent Andersen, General Manager, left on a business tour to New York, Washington, and Greenville. Return to Copenhagen at the beginning of October.

Adela Investment Co., Luxembourg, for hvilket direktør Mogens Pagh er formand, afholder i 1968 sit årlige møde i København i dagene den 14. og 15. oktober.

In 1968 Adela Investment Co., Luxembourg, of which Mr. Mogens Pagh is Chairman, holds its annual meeting in Copenhagen on 14th and 15th October.

Den 12. august er Paris kontoret flyttet til mere tidssvarende lokaler: 39, Avenue d'Iéna, 75, Paris 16e, France. Telegramadresserne er uforandrede, men telefonnummer er: 727.4691.

On 12th August our Paris office moved to more up-to-date premises: 39, Avenue d'Iéna, 75, Paris 16e, France. The telegraphic addresses are unchanged, but the telephone number is now 727.4691.

ØK Data flyttede den 1. juli 1968 til Vesterbrogade 1, 1620 København V. Nyt telefonnummer: (01) 12 32 00.

On 1st July, 1968 OK Data moved to Vesterbrogade 1, 1620 Copenhagen V. New telephone number: (01) 12 32 00.

Gæstebogen

The Visitors' Book

Juan Plaut, Co-owner, Agencia Panamericana, C. A., Caracas.

Jørgen Larsen, Underdirektør, A/S Den danske Mælkekondenseringsfabrik, Nakskov.

Peter S. Ardron, Manager, Barclays Bank Ltd., London.

Teo Kui Seng, Minister for Communication & Works, Kuching, Sarawak, Malaysia.

T. Kumau, Ass. Vice-President, Bank of America, Manila.

M. Agha, Managing Director, United Liner Agencies, Karachi.

Bjarne Paulson, Danmarks ambassadør i Buenos Aires.

Jørgen D. Scheel, Danmarks general-konsul i Montreal.

N. V. Boeg, Landsdommer, København.

Andrés Cortina Portilla, Civilingeniør, General Manager of PICSA (Productos Industriales para la Construcción, S.A. Mexico).

Svend Kristensen, Direktør, A/S Larsen og Nielsen, København.

Jørn Stenbæk Hansen, Danmarks ambassadør i Peking.

Troels Munk, Danmarks ambassadør i Lagos.

Steffen Holmblad, Direktør, civiling., A/S H. Rasmussen & Co., Odense.

Paul Kaaris, Danmarks Chargé d'Affaires, Djakarta.

Dr. Alberto Finol, Managing Director and Vice-Chairman, Industrias Lacteas de Perija, Caracas.

Ernst Keller, Managing Director, Adela Investment Co., S.A. Lima.

Dr. Guido Gomez, Managing Director, Corporacion Venezolano de Fomento, Caracas.

Preben von der Hude, Danmarks generalkonsul i San Francisco.

H. Felix, Director, FAO/Industry Co-operative Programme, Rome.

Mogens Jul, Direktør, civiling., Slagteriernes Forskningsinstitut.

Erling Abrahamson, Danmarks ambassadør i Nairobi.

Hans von Haffner, Danmarks ambassadør i Mexico.

Robert Dokyi Ampaw, Ghana's ambassadør i Danmark.

J. V. L. Phillips, Commissioner for Industries, Ghana.

M. E. O'Hara, Ass. Managing Director, South African Pulp & Paper Industries, South Africa.

Personale-nyt

Staff-news

Udnævnelser

Appointments

2. styrmænd J. E. Sørensen er blevet udnævnt til overstyrmænd den 21. august 1968 med tjeneste i M/S *Morelia*.

2. styrmænd Frede Olesen er blevet udnævnt til overstyrmænd den 26. august 1968 med tjeneste i M/S *Manchuria*.

Maskinmester Jørgen Johansen blev den 8. juli 1968 udnævnt til 1. maskinmester og er tiltrådt tjeneste i M/S *Pretoria*.

Maskinmester Børge Kirkegaard Nielsen er den 26. august 1968 udnævnt til 1. maskinmester og er tiltrådt tjeneste i M/S *Simba*.

Maskinmester Petur Højgaard er den 1. september 1968 udnævnt til 1. maskinmester og er tiltrådt tjeneste i T/T *Nordic Heron*.

Fuldmagter

Powers of Attorney

Der er udstedt begrænset fuldmagt til J. Kruse Rasmussen, Lars P. Olsen, F. Koen, Johannesburg.

Følgende har været på forretningsbesøg ved Hovedkontoret: S. Gønge, Bangkok, Gunnar Schmit, UBC, Helsinki, E. B. Bacher, Johannesburg, K. W. Knudsen, Mombasa, Fritz Andersen, Monrovia, John Sørensen, Rio de Janeiro, Kjeld Torben Andersen, Sao Paulo.

Tidligere filialbestyrer N. E. Blemmer, Monrovia, der midlertidigt har været på et ophold i Singapore og på rejser i Østen, er nu vendt tilbage og er tiltrådt ved UBC i London den 1. oktober 1968.

Pr. 1. oktober 1968 vil Jes Grunnet-Jepsen, Ghana overtage ledelsen af Ghana kontorerne, samtidig med at filialbestyrer Gunnar Rixen overflyttes permanent til København, hvor han vil varetage ledelsen af A/S Bloch & Behrens.

Kompagniets Burundi/Rwanda organisation vil i fremtiden igen have sit hovedkontor i Bujumbura, hvortil filialbestyrer Nicolai Jensen forflyttes fra Kigali. Kigali-kontoret vil fremover blive ledet af J. Dehaas.

Arne Hvidbo, Sao Paulo, er for tiden på hjemmeferie. Efter endt hjemmeferie stationeres han i Belém (Para) for at undersøge mulighederne for Kompagniets træinteresser i Amazon-distriktet.

I slutningen af september måned 1968 afrejste prokurist Holger Hansen, Eksportafdelingen, på forretningsbesøg til Kina. Hjemrejsen derfra gik via Bangkok, og Holger Hansen forventes tilbage i København igen i slutningen af oktober.

Fra samme afdeling afrejste kontorchef S. Ankersen i begyndelsen af september på forretningsbesøg til Hong Kong og Kina. Han forventes tilbage omkring december 1968.

Kontorchef I. H. Hansen, Industriafdelingen, var i juli måned på et 14 dages forretningsbesøg i Malawi.

I begyndelsen af august 1968 afrejste ingeniør A. Cortzen, Industriafdelingen, på besøg til Natal Oil & Soap Industries (Pty.) Ltd., Natal. Besøget strakte sig over en måneds tid.

Filialforflytninger

Transfers

Finn Lynge Madsen, Accra, til Johannesburg.
Bjarne Kronie Pedersen, Bangkok, til Kuala Lumpur.
Erik Blach Andersen, Bujumbura, til Kampala.
Mogens Bjerregaard Jensen, Durban, til Djakarta.
Per Bøtchjær, Kampala, til Bujumbura.
Ole Mayntzhusen, Los Angeles, til Mexico.
Frits Knudsen, Monrovia, til Manila.

Forflytninger til Hovedkontoret

Transfers to H.O.

Jørgen Didrichsen, Durban, til Skibsfadelingen.
Johs. Sandberg Eriksen, Ghana, midlertidigt til Industriafdelingen.
Knud Marius Knudsen, Manila, til Skibsfadelingen.
Filialbestyrer Frede L. E. Lyngesen, Paris, efter 40 års tjeneste oversøisk og ved Paris-kontoret.
John Finn Bager, Port Swettenham, til Fragtafdelingen.

Genudsendelse til filialtjeneste

Ole Ivar Westergaard, til Melbourne via Sydafrika (Hammarisdale).
Clemens Sørensen, Paris, efter kort ophold i Industriafdelingen, til Sumkal Timber Corporation, Prawang, Sumatra.

Udsendelse til filialtjeneste

Service Abroad

Birger von Holdt, Eksportafdelingen, til Djakarta.
Forstkandidat Sven Fenger fra Industriafdelingen, til Johannesburg.
Mogens Steen Kruse, Industriafdelingen, til Los Angeles.

Nyansættelser

Skovtekniker Klaus Baunbeck Hansen til Manila.
Automekaniker Ole Kajander til Nigeria.
John Boyce Mays til Assuranceafdelingen.

Ankomsten på hjemmeferie

On Home Leave

Finn Lynge Madsen, Accra.
Sven-Erik Ronak, Kuala Lumpur.
Svend Cederskjold, Los Angeles.
Jeppe Jepsen Hansen, Los Angeles, til St. Thomas.
Kai Andersen, Nairobi.
Knud Risum, Salvador.
Arne Muxoll Wiberg, San Francisco.
Ingeniør Mogens H. B. Christerson, Bukh Sabroe, Sao Paulo.
Jørgen Reinholdt Nielsen, Singapore.

Udtræd af Kompagniets tjeneste

Jørgen Keld Pihl Beyer, Bangkok.
Ing. Viggo Sønniksen, Bangkok.
Skovtekniker H. G. A. Wolsgaard-Iversen, Ghana.
Maskinmester Viktor Sten, Paranex, Brasilien.
Bent Baunsgaard Christensen, Skibsfadelingen.

Pensioneret

Retired

Formand Aksel Emil Jakobsen, Skibsinspektionen pr. 31.7.1968.

Mærkedage

Red Letter Days

40 års jubilæum

Kontorchef Jørgen Eriksen, Eksportafdelingen, 1.11.1968.
Skibsinspektør, kaptajn Gunnar Enné, Skibsinspektionen, 14.11.1968.

Kontorchef
Jørgen Eriksen

Skibsinsektor,
kaptajn Gunnar Enné

Runde fødselsdage

80 år

Pens. maskinchef H. B. Frets, Eg-holmsvej 8, 2830 Virum, 15.11.1968.

75 år

Pens. kaptajn H. I. Væring, Bakke-draget 49, 3480 Fredensborg, 26.10.1968.

Pens. maskinchef H. Kroman, Kystvej 32, 5700 Vindeby pr. Svendborg, 5.11.1968.

70 år

Formand Carl Chr. Pedersen, Falkoner Allé 20 B, 3. sal, 2000 København F., 24.10.1968.

Pens. kontorchef C. J. Kjergaard, Godthåbsvej 137, 2000 København F., 25.10.1968.

60 år

Snedker Karl Otto Pedersen, 25.10.1968.

Kontorbud Jens Otto Ravn, 20.11.1968.
Direktør Mogens Steincke, UBC, London, 14.12.1968.

50 år

Kaptajn K. A. O. Svendsen, 2.11.1968.
1. maskinmester P. Bruun Madsen, 15.11.1968.

Direktionssekretær Valdemar Schmidt, Sekretariatet, 22.11.1968.

Fru Rigmor Bjerrehave, Træafdelingen, 26.11.1968.

Fremstød i Indonesien

Efter forhandlinger, som har været ført siden sidst i 1967, har Kompagniet nu indledt samarbejde med et fransk selskab *Cicofrance* om udnyttelse af en skovkoncession på Sumatra.

Koncessionens areal er på godt og vel 100.000 ha, eller ca. 200.000 tdr. land og indeholder en række træsorter, hvoriblandt især sådanne, som går under fællesbetegnelsen Meranti. Lignende træsorter kaldes Lauan i Philippinerne og Serayah på Borneo.

I adskillige år har Lauan og Serayah været genstand for meget betydelig eksport, først og fremmest til Japan, men også til andre markeder, og det er hensigten at afsætte produktionen fra Sumatra til de samme markeder, dels til anvendelse i krydsfinérindustrien og dels til andet brug.

Skovdriften vil blive foretaget af et dertil oprettet nyt selskab, Sumkal Timber Corporation (Sumatra/Kalimantan, sidstnævnte = Borneo), hvori Kompagniet deltager med kapitalindskud og »know how«.

Desuden overtager Kompagniet den kommercielle virksomhed, som generalagent for Sumkal Timber Corporation (S.T.C.) og afgiver kyndig stabs til det nyoprettede foretagende for varetagelse af klassificering, afskibning og salg, som antagelig vil foregå via Singapore kontoret.

Til at begynde med vil eksporten udelukkende bestå af stammer, men der er planer om senere at bygge en savmølle til opskæring af mindre værdifulde stammer, hvoraf bedre økonomisk udbytte opnås ved salg i form af opskåret træ, dels lokalt i Indonesien og dels eventuelt ved eksport.

Kompagniet er selv etableret i de

fleste af afsætningsmarkederne, således at egne kontorer vil deltage i handelen med S.T.C.s produktion.

Vore partnere i S.T.C., *Cicofrance*, hvis fulde navn er Compagnie Française de Coopération Economique *Cicofrance*, er oprettet af et verdenskendt fransk ingeniørfirma, Coyne & Bellier, der er specialister i bygning af dæmninger og hydrauliske kraftværker.

Efter 12 års arbejde og med kapitalstøtte fra Frankrig har Coyne & Bellier for den indonesiske regering i 1967 fuldført en stor dæmning på Java ved Djatiluhur, der foruden at producere elektrisk strøm også gør det muligt at overrisle store risdyrkede arealer og i fremtiden opnå høst af ris to gange om året i stedet for én.

Med de gode forbindelser Coyne & Bellier har knyttet i Indonesien og de mange års erfaringer i lokale forhold, besluttede det at oprette datterselskabet *Cicofrance* for at deltage i Indonesiens økonomiske udvikling. De to store franske banker Société Générale og Banque Nationale de Paris er repræsenteret i *Cicofrance* med mindre aktieposter.

Såvel Kompagniet som *Cicofrance* er af den opfattelse, at et samarbejde også på andre områder kan have interesse for begge parter, idet man hver for sig har »know-how«, organisation og position, som kan mødes i frugtbart fælles virke.

INITIATIVE IN INDONESIA

Negotiations carried on since the end of 1967 have resulted in a co-operation agreement between the Company and a French concern, *Cicofrance*, in the exploitation of a forest concession in Sumatra.

The area to be worked is about 100.000 hectares or some 250.000 acres, containing a number of species amongst

which chiefly such which are known under the group name Meranti. Similar species are called Lauan in the Philippines and Serayah in Borneo.

For a number of years Lauan and Serayah have been exported extensively, primarily to Japan, but also to several other countries. It is the intention to sell the Meranti from Sumatra to the same markets for plywood-making and other purposes.

Forest operations will be undertaken by a newly established subsidiary company, Sumkal Timber Corporation (Sumatra/Kalimantan, last-named equals Borneo), in which the Company will participate with capital and "know-how".

We shall also undertake the commercial activity of Sumkal Timber Corporation (S.T.C.) as general sales agents, and for that purpose the Company will supply qualified staff to S.T.C. for supervision of grading, shipment, and sales. The latter will probably be channelled through E.A.C., Singapore.

To start with, timber will be exported only in the form of logs. Plans are under consideration, however, of building a sawmill to convert such logs from which a better financial result could be obtained as sawn timber sold in the local market or for export.

The Company's own offices in several of the buying countries will attend to the sale of S.T.C.'s production.

Our partners in S.T.C., *Cicofrance*, which stands for Compagnie Française de Coopération Economique *Cicofrance* is an affiliated company of the world-known French engineering firm, Coyne & Bellier, specialists in the building of dams and hydraulic power stations.

In 1967 after 12 years work and with financial assistance from France a big dam was completed in Java at Djatiluhur by Coyne & Bellier for the Indonesian Government. In addition to supplying electric power, the dam will yield sufficient water to irrigate large areas of rice fields to make it possible to obtain two crops a year instead of only one hitherto.

The good connections established by Coyne & Bellier in Indonesia and the many years of experience in local conditions have induced Coyne & Bellier to form the daughter company, *Cicofrance*, to participate in the economic development of Indonesia. The two big French banks Société Générale and Banque Nationale de Paris are minority shareholders in *Cicofrance*.

Both the Company and *Cicofrance* believe that co-operation, in other spheres also, may prove of interest to both parties as each of them possesses know-how, organization, and position enabling them to work together to mutual advantage.

Fødselsdagsjagt i Malaya

Plantageinspektør C. O. Jørgensen, som i mange år var plantagebestyrer på Kompagniets gummplantager i Malaya, er kendt som en erfaren og dygtig storvildtjæger og beretter her om en spændende tigerjagt.

13 har altid været mit lykketal. Jeg er født den 13. september, og jeg synes selv, at jeg er en lykkelig mand. Jeg har lige fra mine barneår altid ventet, at der på denne dag måtte og burde ske noget ud over det sædvanlige, men indtil mit 37te år er det blevet ved forventningerne. Men så kom det, og fødselsdag nr. 38 bragte endelig en oplevelse, jeg har mærket med rødt i jagtjournalen.

Meningen var ellers, at den som så mange tidligere skulle være foregået i al stilhed, men i sidste øjeblik bestemte jeg mig til at afholde en lille klapjagt sammen med to gode venner. Arealet, som blev udset til at klappes af, bestod af et lille stykke sekundær jungle, ca. 30 tønder land, hovedsagelig dækket af buske og høje ørnebregner. På de to sider grænsede det op til gummplantagen og var omgivet af et 6 fod højt pigtrådshegn, medens det på den tredje side stødte op til noget fældet jungle, som imidlertid ikke var afbrændt i rette tid og som følge deraf var vokset op igen og blevet næsten uigennemtrængeligt, også for større vildt, som nødig går ind i dette virvar af stammer og grene. På den fjerde side gik den påtænkte såt imidlertid lige over i storjungen, kun adskilt fra denne ved en ca. 10 fod bred vej, ca. 180 m lang. Her havde jeg tænkt at anbringe skytterne og lade klapperne drive op til os fra den modsatte side. Vi fik fat i 35 indere, som

skulle agere klappere. De fleste af dem blev forsynet med gamle blikspande og dåser og i det hele taget sådanne instrumenter, som kunne lave dygtigt spektakel, jo mere, jo bedre! Når man anvender 35 klappere, må man højst regne med en nyttevirkning af 10, for så snart de kommer ind i junglen, hvor ingen kan se dem, løber de sammen i små flokke på 4-5 stykker. Den forreste baner vejen igennem underskoven, medens de øvrige skiftevis ser til, ryger tobak og skråler op, og resultatet er som regel, at der intet vildt kommer frem på grund af de store huller imellem klapperne.

Før vi kom ud til junglen, bestemte jægerne sig til at gå lidt i forvejen for klapperne. Det havde regnet stærkt til kl. 3 om eftermiddagen, og vildsvinene kommer ofte ud i plantagen umiddelbart efter regnens ophør. Da vi var ca. 180 m fra junglekanten, så vi en mellemstor orne komme ud af denne og se sig forsigtigt om. Vi stod ganske stille, og da han fandt, at der var fred og ingen fare, gav han sig til at rode i jorden efter orme og gummifrø. Det blev nu bestemt, at mine to jagtfæller skulle liste ned gennem en sump og forsøge at afskære hans tilbagetog til junglen. Jeg skulle blive, hvor jeg var, i tilfælde af, at han skulle finde på at gå længere ind i plantagen.

Mine venner var ikke kommet ret langt bort, før ornen begyndte at be-

væge sig hen imod det sted, hvor jeg lå. Han havde åbenbart ikke bemærket os; thi han kom i jævnt luntetrav lige ned imod mig. Da han var ca. 60 m borte, skød jeg, og fyren slog en kolbøtte for i næste øjeblik at komme på benene igen, og i fuld fart, som om han intet fejlede, gik det ned mod de to andre. De stod rigtig og glædede sig til at gøre det af med ham, men før han nåede så langt, brød han sammen og forendte. Det viste sig at være en ung, omtrent fuldvoksen orne, men hans tænder var ikke over tre tommer lange og havde endnu ikke fået den bøjning, der gør dem så attråværdige for jægere. Kuglen var gået ind ved den forreste kant af venstre skulderblad og ud lidt længere tilbage på den modsatte side. Klapperne kom nu styrtdende. Og hvilket spektakel – det betød jo kød til risen for dem, som ikke var muhammedanere. Vi fik dem imidlertid snart gjort begribeligt, at jagten ikke var slut, og hvis de ikke gik ordentligt igennem, gik grisen i de forkerte maver. Vi lod nogle kulier bære svinet ud til vognene og fik så de øvrige stillet op til klapjagten. Det er nødvendigt, at man selv følger med og påser opstillingen. Overlader man det til en indfødt arbejdsformand, kan man være ret sikker på, at han stiller dem af i små hold på 5–6 stykker, så at ingen bliver tilbage til at besætte den sidste halvdel af såten. Da klapperne var stillet op, skyndte vi os ned til den lille vej, som jeg tidligere har omtalt, og tog opstilling langs denne, ca. 60 m mellem hver. Jeg tog plads på en lille myrehøj på vejen lige i kanten af såten, således at jeg også kunne se ned langs grænsen mellem det afhuggede stykke og junglen, vi afklappede.

Det var et infernalsk spektakel, som brød løs, da klapperne endelig satte sig i bevægelse. Alle 35 mand skreg og hylede i alle toner, alt imens de som rasende slog løs på de gamle spande. Det er uforståeligt, at alt levende ikke skyndsomst styrter ud af et sådant stykke jungle, hvor der bydes på en ouverture af denne

Malaysia. Plantagebestyrer C. O. Jørgensen med sin nedlagte tiger.

Malaysia. Mr. C. O. Jørgensen with the tiger he has just bagged.

art, men som før omtalt bliver vildtet ofte stående derinde.

Der var imidlertid næppe hengået mere end 5 minutter, så hørte vi pludselig nogle dybe brøl, som gik over i en lang brummelignende lyd. Det varede noget, før jeg blev klar over, hvad det kunne være, men så slog det pludselig ned i mig, at det måtte være en tiger. Jeg sendte et kærligt blik til min gode dobbeltløbede expresriffel kal. 10 mm, som jeg vidste nok skulle gøre sin pligt, forudsat den blev behandlet på den rigtige måde. Derimod var jeg mere betænkelig med hensyn til mine to jagtfæller, som kun var bevæbnede med henholdsvis en Drilling og en gammel model Winchester riffel. Den sidste var ganske vist af svær kaliber, men et u håndterligt og kedeligt våben, som ikke engang var automatisk.

Tigern vedblev at brøle endnu et par minutter, eller var det måske kun sekunder? I hvert fald syntes jeg, at det varede uhyggeligt længe, så tav den, og vi hørte ikke noget i længere tid. Pludselig så jeg breg-

nerne bevæge sig i kanten af junglen ud imod det afskovede stykke, og tigers hoved kom frem. Der var ca. 35 m hen til den, og riflen røg op til kinden, men denne bevægelse så tigreren øjeblikkelig og forsvandt som et lyn tilbage i junglen uden at give mig tid til at få sigte. Den var nu åbenbart blevet arrig over, at den ikke uhindret kunne komme over i storjunglen ad denne vej, thi den brølede 4–5 gange og satte i lange spring ned imod den side, hvor de to andre stod, idet den åbenbart håbede at kunne slippe uhindret over dér.

Omtrent samtidig fór der et vildsvin over vejen mellem de to jægere, og så utroligt det end lyder, tømte de begge deres bøsser på det, trods det de måtte vide, at tigreren når som helst kunne komme ud til dem. Svinet tog åbenbart ingen skade, det fortsatte sin vilde fart ind i storjunglen på den modsatte side. Men nu blev der rigtig liv i junglen. Havde tigreren ikke været i dårligt humør før, skal jeg love for, at han blev det nu. Han opdagede, at også her var vejen spærret til hans fristed, storjunglen, og han udstødte nogle vældige brøl af raseri og satte i lange spring tilbage igennem den buskagtige jungle op til mig. Han havde tilsyneladende bestemt sig for at løbe den mindst mulige risiko, og da han jo en gang i forvejen havde set mig og rimeligvis fundet, at jeg så ret harmløs ud sammenlignet med de to andre »ildspyende« toben,

valgte han »heldigvis« mig. Jeg kunne følge hans fart igennem buskene, idet disse bevægede sig ret voldsomt, og forøvrigt lagde han ikke skjul på sin nærværelse, idet han praktisk talt brølede hele tiden. Da han var nået ud til det sted, hvor han første gang havde vist sig, standsede han et øjeblik, så sig hurtigt om, og så snart han havde set mig, snærrede han arrigt og satte i lange spring lige ned imod mig. Jeg var nu fuldstændig klar over hans hensigter; thi der var jo ingen grund til, at han absolut skulle løbe lige hen over det sted, hvor jeg stod, når der ellers var plads nok til begge sider. Som før nævnt var der kun ca. 35 m hen til det sted, hvor han kom ud, og jeg prøvede forgæves at få hold på ham, medens han stod stille det lille øjeblik; men desværre var det mellemliggende stykke dækket af ret høje ørnebregner, som delvis skjulte udsigten til ham, og jeg turde ikke skyde, før jeg havde ham ordentlig »på kornet«. Jeg prøvede på at få en chance under hans fart ned imod mig, men det var umuligt, da jeg kun så ham glimtvis, når han

i springene befandt sig over bregnerne. Jeg bestemte mig så for at vente med at skyde, til han landede i et spring umiddelbart foran mig, hvor jeg havde fri udsigt til ham, og da han var en 5-6 m borte, klemte jeg til. Han kom rullende ned gennem bregnerne, og da jeg i farten ikke var ganske klar over, om jeg havde fået ham, eller han endnu ville gøre fortræd, gjorde jeg et stort hop til siden (jeg tror aldrig, jeg har hoppet så langt) for at få lejlighed til at give ham det andet skud på vejen. Han nåede imidlertid aldrig så vidt; thi efter kort tids forløb blev der stille, hvor han lå. De to andre kom nu løbende, og vi vovede at prikke ham lidt på maven med en lang stage for at se, om han endnu var i live. Han, som førte stagen, gjorde en komisk figur, for pludselig smider han denne og råber: »Han er sgu' ikke død endnu, for han bider i stagen.« Det viste sig imidlertid, at denne var kommet i klemme mellem et par grene og derved forvoldte forskrækkelsen. Vi fik ham nu halet ud på vejen, og han viste sig at være en »hun«, men

et smukt og fuldt udvokset eksemplar, som målte 9 fod og 2 tommer fra snude til halespids. Kuglen havde taget hende umiddelbart bag ørerne, revet tre ribben fra rygsøjlen, passeret gennem brystet og bughulen og blev senere fundet i venstre baglår. Skindet var meget smukt og knurhårene lange, hvad sjældent er tilfældet, i særdeleshed hos gamle hanner, hvor de kan være slidt af indtil en tomme fra læberne. Men denne dame var endnu forholdsvis ung og kunne have gjort sin lykke endnu i mange år, hvis ellers udseendet blev bevaret. Måske også uden, hvem ved?

Klokken blev et om natten, før skindet var taget af, trods det vi var tre om arbejdet, og en, som læste op af vejledningen for »Preservation of Shikari Trophies« og ellers forsynede os med de nødvendige stimulanser, uden hvilke mine hjælpere erklærede det for umuligt at fortsætte arbejdet!!! Iskassen så da også betydelig lettet ud, da jagtselskabet endelig skiltes, og skindet efter vor mening var behandlet på »fagmæssig« måde. *Nonner.*

NYE KAJANLÆG I HAMBURG

Den 11. juli 1968 indviedes nye kaj-anlæg i Hamburg bestående af to kajpladser til Kompagniets skibe og to kajpladser til fælles afbenyttelse af S. O. K. og W. W.s skibe. Kaj-anlæggene har været under opførelse i ca. 1½ år og er resultatet af et snævert samarbejde mellem Kompagniet, Svenska Ostasiatiska Kompagniet, Wilh. Wilhelmsen og Hamburger Hafen- und Lagerhaus-Aktiengesellschaft. Dette samarbejde

omfattede fælles finansiering og planlægning med det formål for øje at skabe et kaj-anlæg, der så at sige er »skræddersyet« til vor trafik – hovedsageligt til Østen og Australien – og dermed sikre den bedst mulige ekspedition af vore skibe.

Kajlængden er 800 meter, og der er 25.000 kvadratmeter kajplads. Endelig er der 8.500 kvadratmeter friplads til oplagring af containere og andre lastenheder.

NYE KAJANLÆG
I HAMBURG

Hamburg. The Elsinore Girl Guards gives a concert in front of the new warehouse.

Hamburg. At the inauguration of the new warehouse each of the three Scandinavian shipping companies were represented by a ship from home.

Hamburg. Mr. Werner Nielsen, Managing Director, EAC, and Mr. P. W. Steven, Manager, EAC, Hamburg.

Hamburg. Mr. T. Wegener-Clausen, Danish Consul-General, Mr. Werner Nielsen, Managing Director, EAC, Mr. Rudolf von Sandersleben, Manager, Bankhaus Brinckmann, Wirtz & Co., Hamburg, and Mr. B. Rathje, Manager, EAC.

Pakhusene indviedes om formiddagen, og der holdtes korte taler af hr. Werner Schröder, havnebestyrelsen, og skibsreder Wilh. Wilhelmsen. Endvidere var fra Danmark inviteret Helsingør Pige гарде, der fik lejlighed til at vise sit flotte tattoo og spille for gæsterne.

Fra Kompagniet deltog direktør Werner Nielsen, prokurist B. Rathje, filialbestyrer P. W. Steven, Hamburg, kontorcheferne L. Wagner og E. Haugaard Christensen, København, samt Poul Nielsen, Århus.

NEW QUAYS IN HAMBURG

On 11th July, 1968 new quays were inaugurated in Hamburg consisting of two for the EAC ships and two to be used jointly by S. O. K.'s and W. W.'s ships. The construction lasted about 18 months and is the result of a close co-operation between our Company, Svenska Ostasiatiska Kompaniet, Wilh. Wilhelmsen, and Hamburger Hafen- und Lagerhaus-Aktiengesellschaft. This co-operation included joint financing and planning in order to build a quay area which, so to speak, suits our ships – mainly to the Far East and Australia – and thus ensures the best possible handling.

The length of the quay is 800 metres, and the quay area about 25.000 square metres. Finally there is a space of 8.500

square metres for storing of containers and other cargo units.

The warehouses were inaugurated in the morning, and short speeches were made by Mr. Werner Schröder, the Hamburg Harbour Board, and the Norwegian shipowner Mr. Wilh. Wilhelmsen. Furthermore, the Elsinore Girl Guards from Denmark were invited and had the opportunity of showing their fine tattoo and playing for the guests.

From our Company participated Mr. Werner Nielsen, Managing Director, Mr. B. Rathje, Manager authorized to sign for the Company, Mr. P. W. Steven, Branch Manager, Hamburg, the Managers Mr. L. Wagner and Mr. E. Haugaard Christensen, Copenhagen, and Mr. Poul Nielsen, Århus.

DelData service

Fra den 21. august 1968 har ØK Data som den første edb-service i Danmark indført DelData (time sharing), d.v.s. edb på tidsdelt drift, hvor forbrugerne deler omkostningerne med hinanden. Fra den dag kan danske ingeniører, virksomhedsledere, økonomer og andre, der har behov for hurtig og akkurat databehandling, betjene sig af en avanceret datamaskine direkte fra en fjernskriver placeret på egen arbejdsplads – endda til en yderst rimelig pris.

I direkte kommunikation over det offentlige telefonnet stilles en stor, avanceret datamaskines kapacitet til rådighed på abonnementsbasis for en større forbrugerkreds. Systemet er under betegnelsen time-sharing oprindeligt udviklet i USA af Dartmouth universitetet og General Electric. Det har på forbløffende kort tid vundet stor udbredelse ikke alene i USA, men også i Europa. DelData benyttes i dag af mere end 50.000 brugere ved over 25 datacentre i USA, Australien og Europa.

For abonnenten er det hele ganske enkelt. DelData er simpelt hen brugerens værktøj. Han lejer en særlig fjernskriver, der tjener som dataterminal, og forbinder den til en almindelig telefon.

Når datamaskinens bistand til løs-

ning af et problem ønskes, etableres forbindelsen ved at dreje datamaskinens telefonnummer på samme måde som ved en sædvanlig telefonsamtale. Datamaskinen melder selv klar med et særligt tonesignal, og den videre »samtale« foregår ved hjælp af dataterminalens skrivemaskine. Brugeren kan selv skrive programmer i programsprogene *algol*, *fortran* og *basic*. Basic er et særligt programmeringssprog udviklet specielt til DelData ved Dartmouth universitetet i USA. Ved hjælp af maskinens tastatur sendes data og programmer ind til behandling i edb-anlægget, som holder én underrettet om behandlingens forløb, og i løbet af få sekunder automatisk udskriver resultaterne på dataterminalen.

Når problemet er løst, afbryder man forbindelsen med datamaskinen ved at skrive »Goodbye« på fjernskriveren.

DelData service kan anvendes til løsning af beregningsopgaver på en lang række områder, og General Electric time-sharing service findes i dag i USA, Canada, Australien, England, Frankrig, Italien, Holland, Belgien, Tyskland og Sverige. Herudover vil DelData blive et uvur-

derligt hjælpemiddel ved den kommende undervisning i edb i folkeskolen, gymnasier, tekniske skoler og højere læreanstalter.

Udover afgifterne for benyttelse af telefon og modem samt leje af dataterminal (ca. kr. 725,- pr. måned inkl. vedligeholdelse) betales brugen af DelData på grundlag af det faktiske forbrug af datamaskinen. Den tid, terminalen har været tilsluttet anlægget, *terminaltiden*, betales med kr. 125,- pr. time, *programtid*, d.v.s. den tid, anlægget har brugt til egentlige beregninger for den pågældende abonnent, betales med 50 øre pr. sekund. Opbevaring af *data* i DelData-maskinens pladelagre betales med kr. 25,- om måneden pr. 1500 tegn.

DelData kan bruges til løsning af alle arter af beregningsopgaver – store og små. I DelData systemet indgår over 200 veldokumenterede standardprogrammer, der dækker en lang række forekommende opgaver inden for matematik, statistik, operationsanalyse, økonomi og ingeniørvidenskab. Også programmer for automatisk styring af værktøjsmaskiner og netværksanalyse indgår i programbiblioteket.

Enhver bruger kan når som helst få udskrevet en fortegnelse over programmerne og disses opbygning på

ØK Data. Afdelingschef, civilingeniør Jens Brammer, forklarer om DelData. Siddende til venstre for ham ØK Datas leder, direktør O. Stangegaard. Til højre underdirektør O. F. Andreasen, ØK.

ØK Data. Mr. Jens Brammer, the engineer in charge, explaining about edb in time sharing. To the left Mr. O. Stangegaard, Director, ØK Data. To the right Mr. O. F. Andreasen, General Manager, EAC.

Dataterminalen, der vises på dette billede, bliver måske standardinventar i danske klasseværelser og laboratorier.

DelData Service kan benyttes, hvor De har brug for den – blot der kan trækkes en almindelig telefonledning.

sin terminal og derefter frit benytte det eller de programmer, som egner sig til løsning af hans problemer. Standardprogrammerne kan enten benyttes umiddelbart som de foreligger i biblioteket eller af brugeren tillempes hans specielle behov. Herved kombineres standardprogrammets gennemprøvede effektivitet med det individuelle programs fleksibilitet. Data skrives ind over tastaturet eller indlæses fra hulstrimmel,

ØK Data pressemøde. Underdirektør O. F. Andreasen følger interesseret salgskonsulent Jørgen Hjordt, der kalder datacentralen i Haag. I baggrunden konsulent J. Bork.

ØK Data press meeting. Mr. O. F. Andreasen, General Manager, EAC, follows the procedure when Mr. Jørgen Hjordt, ØK Data, calls the Data Centre in the Hague. In the background Mr. J. Bork, ØK Data.

og resultatet udskrives på dataterminalen efter få sekunder. En del programmer kan endda afgive svar i form af kurver.

ØK Datas eget anlæg, der leveres af firmaet Bull General Electric, blev installeret i september måned i år. Indtil da blev abonnenterne »forsynet« fra tilsvarende anlæg i Stockholm, Köln og Haag.

Med introduktionen af DelData-systemet åbnes for første gang realistiske muligheder for, at virksomheder og institutioner – uanset størrelse og geografisk placering – får andel i et stort edb-anlægs overlegne faciliteter på økonomisk og driftmæssigt forsvarlige vilkår.

For virksomhederne i ØK koncernen betyder det således, at man allerede nu vil kunne benytte sig af dette nye ledelsesværktøj, som indtil for kort tid siden har været forbeholdt amerikanerne. Anvendelserne vil spænde fra egentlige ingeniørmæssige beregningsopgaver til løsning af problemer på ledelsesplan, f. eks. økonomiske analyser, budgettering og prognoser.

ØK Data venter sig derfor med god grund meget af systemet.

Cleveland, Ohio. Mr. Mark Levey, Normark & Associates (Broker), nummer to fra venstre, i samtale med en kunde. Til højre Miss Danola 1968, Svend Cederskjold og Peter Tryde, Danfoods Corp., ved at gøre skinke- og baconprøver klar til uddeling.

Cleveland, Ohio. Mr. Mark Levey from Normark & Associates (Broker), number two from the left, in conversation with a customer. To the right Miss Danola 1968, Mr. Svend Cederskjold and Mr. Peter Tryde, Danfoods Corp., preparing samples of Danola Ham and Bacon products to the customers.

SUPERMARKED KONGRESSEN 1968

Den for USAs fødevarerindustri så betydningsfulde Super Market Institute kongres fandt i år atter sted i Cleveland i staten Ohio. Én gang om året mødes her fabrikanter og leverandører for at udstille deres nyeste produkter og ideer for indehaverne af supermarkeder, kædeforretninger o. lign.

Det er en lukket kongres, men da det er en af de største af sin art inden for fødevarerindustrien, har Danfoods Corporation deltaget i de senere år.

For at give Danola-standen sit eget særpræg var alle, der var tilknyttet Danfoods Corporation, iført

et særligt Danola dress, blå jakke og mørke benklæder.

Kongressen besøges af ca. 30.000 mennesker hvert år, og på Danfoods Corporation's smukke stand uddelte »Miss Danola 1968« smagsprøver af lækker »Danola«-skinke og -bacon til de besøgende.

1968 SUPER MARKET INSTITUTE CONVENTION

The Super Market Convention, one of the more important annual events in the USA Food Industry, again took place in Cleveland, Ohio. Once a year manufacturers and suppliers are invited to exhibit new products and ideas to the executives of the different super markets. The Convention is always a closed one, but as it is the biggest of its kind inside the Food Industry, Danfoods Corporation has participated in it for the last couple of years.

In order to have a more easily recognizable display, all the people representing Danfoods Corporation were dressed in Danola suits, i. e. blue jackets and dark trousers.

The Convention was attended by about 30.000 people, and in the attractive Danfoods Corporation's stand "Miss Danola 1968" handed out samples of Danfoods' ham and bacon to a large number of interested visitors.

Badmintonafdelingen og bordtennisafdelingen har i løbet af august fået henholdsvis Axel Jelstrup, lok. 294, og Tim Johansen, lok. 491, som nye sportsledere.

Vi takker Erik Bøgh Christensen og Jørn Erichsen, Badminton, og Jan Lennart Larson, Bordtennis, for det glimrende arbejde, de som ledere for deres respektive afdelinger har udført for Ø.K.B. i løbet af det sidste år.

Den store tilstrømning til atletikafdelingens træningsaftener er nu blevet belønnet med udmærkede resultater og meget sølvtøj ved stævnerne.

Syv deltagere stillede op for Ø.K.B. ved landsdelsstævnet i Kalundborg søndag den 18. august, og selv om vi ikke hjemførte førstepladser ved denne lejlighed, blev John Madsen og Henrik Flensborg udtaget til at stille op ved danmarksmesterskaberne i Vingsted på 1500 m. Desværre blev begge løbere forhindret i at deltage på grund af andre arrangementer.

Ved KFIUs mesterskabsstævne lørdag den 24. august på Gentofte stadion stillede vi op med tolv deltagere, som hjemførte 2. pladsen i holdturneringen, kun slået af Handelsbankens hold.

Individuelt opnåede vi flere glimrende placeringer. Inge Hagbo, Hovedbogholderiet, vandt længdespring for damer med 4,77 m, 60 cm længere end nr. 2, samt kuglestød med

et stød på 7,34 m. Else Marie Agerlund, Sojakagefabrikken, fik ligeledes en meget flot 1. plads i 60 m løb, hvor hun med tiden 9,3 sek. distancerede løbets nr. 2 med hele 6/10 sek.

John Madsen, Eksportafdelingen, og Henrik Flensborg, Skibsafdelingens Bogholderi, gjorde sig også bemærket ved dette stævne. John Madsen opnåede en fornem 2. plads i højdespring med 1,60 m, selv om han to gange måtte afbryde denne konkurrence for henholdsvis at løbe 400 m og 1500 m. I 400 m løbet vandt John Madsen sit heat i tiden 58,3 sek., hvilket i slutresultatet på 400 m placerede ham som nr. 2.

Henrik Flensborg ydede en fortræffelig indsats på 1500 m, selv om han løb taktisk uklogt. Efter 3 omgange lå han på en 4. plads ca. 20 m efter de tre førende løbere, men med en fænomenal spurt over de sidste 300 m nåede han op og fik presset sig frem til en 2. plads i tiden 4.38.6 min., kun 1/10 sek. fra førstepladsen. Henrik Flensborg forbedrede her sin personlige rekord med ca. 25 sek. John Madsens 3. plads i 1500 m-løbet i tiden 4.45.0 min. er under de forømtalte omstændigheder også en fornem præstation.

Af andre gode resultater bør nævnes Birger von Holdts 3. plads i kug-

lestød med 8,82 m, og Peter Matysiaks 6. plads i højdespring med 1,50 m. I sidstnævnte øvelse startede ikke færre end 20 deltagere.

Vore atletikfolk var atter i ilden, mandag den 2. september, ved et stævne på Genforeningspladsen arrangeret af FKBU. Herfra kan nævnes Henrik Flensborgs flotte 1. plads på 400 m i tiden 56,3 sek. samt Inge Hagbos tre 2. pladser i henholdsvis 80 m løb i 11,2 sek., længdespring på 4,45 m og slyngboldkast på 36,27 m. Idrætsmærkearbejdet fortsætter med uformindsket styrke, og ved den sidste gangtur i Dyrehaven, tirsdag den 27. august, var der mødt 31 deltagere op, som alle bestod 8 km-proven.

Vi er nu i fuld gang med gymnastikken og går en ny, spændende og hyggelig sæson i møde.

John Madsen, Eksportafdelingen, vinder suverent sit heat af 400 m løbet i tiden 58,3 sek.

John Madsen, Export Department, easily wins his heat of the 400 metres run in the time of 58,3 seconds.

Henrik Flensborg, Skibsafdelingens bogholderi, yderst til venstre, har efter en meget lang spurt i 1500 m løbet presset sig op på siden af en HIF'er, men må se sig slået med 1/10 sek.

Henrik Flensborg, Accounts Department, Shipping, to the left, after a very long spurt in the 1500 metres race has almost pressed himself next to a HIF'er, but was nevertheless beaten by 1/10 second.

Springet, der gav John Madsen, Eksportafdelingen, 2. pladsen i højdespringskonkurrencen. Højden er 1,60 m.

The jump which won John Madsen, Export Department, second place in the high jump. The height was 1,60 metre.

Det er ikke mange gange i år, at vi i KFIUs 1. division har stillet op med det bedste hold, vi kan mønstre. Det gjorde vi mod Ministeriernes Idrætsforening, og vi håbede da også på et godt resultat, især da et nederlag ville bringe os i faretruende nærhed af en mulig nedrykning til 2. division. Men desværre ville det ikke gå for vort 1. hold. Spillerne kunne slet ikke gå i spand sammen, og resultatet blev et nederlag på 0-2. Det bør dog nævnes til spillernes forsvar, at det var første gang flere af dem spillede sammen, hvilket naturligvis er et handicap.

I den næste kamp mødte vi Belysningsvæsenets Boldklub, som lå nummer tre af 1. divisionens ti hold. Det lykkedes atter at samle det stærkeste hold, og de, der så denne kamp, vil næppe kunne tro, at Ø.K.B. var et såkaldt nedrykningshold. Alle elleve spillere deltog i kampen med en gejst og et humør, så BB faktisk ikke fik et ben til jorden, og vi vandt helt fortjent 4-1. Hermed fik vi konstateret, at hvis vi vil, så kan vi.

Desværre holdt »ånden« ikke ret længe. Allerede i den næste kamp var holdet igen præget af afbud. Til kampen mod Codan havde vi ikke mindre end seks afbud, hvoraf halvdelen kom på selve spilledagen, hvilket bevirkede, at vi måtte stille op med kun ti mand. Trods en god indsats måtte vi atter indkassere et nederlag på 0-2.

Først i næste nummer af ØK-bladet kan vi berette om vor slutplacering og om vor eventuelle forbliven i den fineste række eller nedrykningen til 2. division.

Fredag den 6. september startede den indendørs fodboldtræning i Idrætshuset (ved Østerbro Stadion). Træningen afholdes som bekendt hver fredag morgen fra kl. 7 til 8 vinteren igennem, og nu må vi håbe, at vi kan gøre os bedre gældende indendørs, end vi gjorde udendørs i år. Denne appel gælder i lige så høj grad alle de nye fodboldinteresserede lærlinge. Mød op alle sammen, og lad os more os i vinter og samtidig være i form til den nye udendørs sæson til foråret.

Nærmere oplysninger om fodbold fås hos Edward Carstensen, Træafdelingen, lok. 356, eller Christian Sejrs, Træafdelingen, lok. 415.

● FODBOLD

SPINLON ●

Som en fortsættelse af samarbejdet vi indledte sidste efterår med A/S Kaj Neckelmann (»Spinlon«), sendte dette firma på vor invitation et hold til København i weekenden 7.-8. september for at få revanche for deres 4-1 nederlag på hjemmebane i fjor. Kampen, der spillede i Valby Idrætspark, blev som ventet en svær opgave for vort hold, der, da det kontrollerede midtbanespillet, tilspillede sig et utal af målchancer, men som tidligere havde »Spinlon« deres ankermand i målmanden Kent Laursen, tidl. Køge og Silkeborg, der spillede meget stærkt og tog alle bolde, der kom indenfor målrammen. Af nævnte årsag skal vi da

også helt frem til 1. halvlegs 22. minut, før vi scorede ved Erik Weien Svendsen, der var kommet fri i venstre side og selv skød en hård flad bold ind ved den fjerneste stolpe. Det ene Ø.K.B. angreb efter det andet fortsatte med at rulle frem, men først i slutningen af 2. halvleg kom der gang i begivenhederne, idet Mogens Nielsen i det 44. minut scorede til 2-0, kampens resultat, efter d'herer Erik Almdal, Ole Thomasen og John Madsens utallige forsøg såvel på træværket som på målmanden. De tilskuere, der var mødt op, oplevede en fair kamp, der spillede i et godt tempo.

For »Spinlon« spillede Kent Laursen, Vagn Madsen, Vagn Jakobsen, Steen Madsen, Herluf Lykke, Carsten Sørensen, Børge Jensen, Svend Nørgaard, Jørn Rasmussen, Allan Jepsen, Henrik Pedersen, samt reserverne Carl Pedersen, Vagn Lindgaard og Ronny Skjager, der alle kom i kamp. Ledere var A. K. Pedersen og Herluf Hansen. Ø.K.B. stillede med følgende hold: Ib GadeGerst, Erik Christensen, Niels Hedegaard, Henrik Flensborg, Christian Sejrs, Kurt Bisgaard, Mogens Nielsen, John Madsen, Erik Almdal, Ole Thomasen, Erik Weien Svendsen. Reserve var Edward Carstensen, og Lars Qvist Jensen bestred dommerhvervet.

Judosæsonen er atter begyndt, og det glæder os at se, at alle vore »gamle« folk er mødt fuldtalligt op. Endvidere er det dejligt at se den store tilgang af nye medlemmer, men der er plads til flere, før vore hold er fyldt.

Til damerne skal det siges, at vi med glæde har bemærket, at deltagerantallet er gået betydeligt op og håber, at denne stigning vil fortsætte.

Træningen ledet af den dygtige judoinstruktør Bent Jakobsen afholdes som sædvanligt hver mandag og

fredag kl. 17.30-18.30. Nærmere oplysninger hos enten Susan Storey, lok. 292, eller Torben Dal, lok. 276.

Med disse gode muligheder for træning forudser vi, at flere og flere vil dyrke denne dejlige og formålstjenlige sport. Ikke mindst håber vi at se flere af vore seniorer som aktive deltagere.

I KFIUs holdturnering 1968 i Mesterrækken lykkedes det 1. hold at genvinde unionsmesterskabet i tennis, da vi i vor sidste holdmatch efter en spændende kamp besejrede Philips med 2 sejre mod 1. Vi har således vundet unionsmesterskabet i 1964, 1966, 1967 og 1968, hvorimod vi i 1965 blev henvist til 2. pladsen efter et knebent nederlag til Handelsbanken i holdenes indbyrdes og afgørende match. Sejren i år betød også, at vi vandt Handelsbankens i 1964 udsatte vandrepræmie til ejendom. Betingelserne for at vinde vandrepræmien til ejendom var, at et hold vandt unionsmesterskabet tre år i træk eller fem gange i alt. Ø.K.B.s 1. hold benyttede følgende spillere i denne sæson: Peter Jantzen, Mogens Pagh, Henrik Jacobsen og Ib GadeGerst.

2. holdet i B-rækken vandt deres to sidste holdkampe med 2-1 over Carlsberg II og 2-1 over Shell, men det rakte kun til en ærefuld 3. plads ud af syv hold efter Berlingske Tidende og Handelsbanken II. Vort hold er spækket med så mange talenter, at det skulle have gode muligheder for næste år at vinde B-rækken og dermed være berettiget til automatisk oprykning til A-rækken. Ø.K.B.s 2. hold benyttede følgende spillere i denne sæson: Axel Jelstrup, Frederik Wedell-Wedellsborg, Jørgen Brahtz, Mogens Holmen Nielsen, Peter Villum Madsen, Svend Nisted, Carsten Dencker Nielsen og Henning Dalby.

Ø.K.B.s interne mesterskaber havde fin deltagelse i de to herre-single-række og herre-double-rækken, no-

Tennis. The final is settled. The two younger players (to the left) A. Jelstrup and (to the right) Peter Jantzen beat their senior opponents Mogens Pagh and H. Jacobsen (DS).

genlunde tilslutning i mixed-double-rækken, men vi måtte desværre udelade dame-single-rækken på grund af for få tilmeldelser. Seeding-komiteen havde seedet fire spillere i herre-A-rækken, fire par i herre-double, to par i mixed-double og som sædvanlig ingen i herre-B-rækken, som i almindelighed har deltagelse af mange nye spillere, hvor man oftest er ukendt med de pågældende deltageres indbyrdes spillestyrke. Seeding-komiteen var som sædvanlig heldig, og alle seedede spillere og par nåede frem til deres forudbestemte pladser på én undtagelse nær.

I herre-A-rækken skabte Frederik Wedell-Wedellsborg den sensation i den indledende runde at besejre den seedede Axel Jelstrup 6-2, 5-6, 6-4. Mogens Holmen Nielsen besejrede i den indledende runde sidste års vinder af herre-B-rækken, Peter Vilum Madsen, 6-3, 6-4, men mødte så sin skæbne i kvartfinalen, hvor Frederik Wedell-Wedellsborg atter med overbevisende selvtillid og godt spil slog ham 6-2, 6-2. I samme halvdel nåede den top-seedede Peter Jantzen frem til semifinalen uden tab af sæt ved først at slå Henrik Jacobsen og siden i kvartfinalen Jørgen Brahtz. I nederste halvdel nåede Mogens Pagh og Ib Gade-Gerst frem til semifinalen uden større sindsoprivelser. Ib Gade-Gerst mødte filialernes repræsentanter, tilmeldt i A-rækken. Først

Torben Madsen, Lagos, der blev slået 6-0, 6-2, og dernæst i kvartfinalen Henning Dalby, St. Thomas, som blev besejret 6-0, 6-0. Semifinalerne blev en forholdsvis kort affære, idet de to tabere ikke helt indfrie forventningerne. Mogens Pagh vandt 6-2, 6-3 over Ib Gade-Gerst, og Peter Jantzen gav ikke ved dørene, da han besejrede Frederik Wedell-Wedellsborg 6-1, 6-2. Finalen søndag den 25. august blev en værdig afslutningskamp med glimrende spil fra begge sider. Efter to timers koncentreret fight lykkedes det Peter Jantzen at genvinde titlen som Ø.K.B.s singlemester. Peter Jantzen vandt over Mogens Pagh med cifrene 6-3, 6-4, 6-2.

I herre-double nåede de fire seedede par frem til semifinalerne, hvor resultaterne blev:

M. Pagh & H. Jacobsen - M. Holmen Nielsen & F. Wedell-Wedellsborg 6-2, 8-6

P. Jantzen & A. Jelstrup - J. Brahtz & I. Gade-Gerst 6-4, 6-3

I en jævnbyrdig match, hvor især Peter Jantzen brillerede, vandt P. Jantzen & A. Jelstrup finalen med 6-4, 6-3 over M. Pagh og H. Jacobsen.

Mixed-double-finalen var nok turneringens mest dramatiske finale. Her mødtes Dorrit Schwanenflügel & Ib Gade-Gerst og Anne Lunding & Frederik Wedell-Wedellsborg. Ved stillingen 5-4 i 1. sæt havde førstnævnte par 3 sætbolde, men det blev 5-5. Så havde sidstnævnte par chance for at komme foran 6-5, hvorefter F. Wedell-Wedellsborg med sin hårde serve uden tvivl ville have servet sættet hjem. Dorrit Schwanenflügel holdt dog sit serveparti. Ved stillingen 7-6 til førstnævnte par var der atter 3 sætbolde, men først på den 7. sætbold blev sættet vundet med 8-6 efter halvanden times spil. Førstnævnte par kom foran 2-1 i 2. sæt, men så var det mørkt. Kampen blev fortsat næste morgen klokken syv - med antiklimaks. Dorrit Schwanenflügel & Ib Gade-Gerst vandt fire hurtige partier i træk og dermed finalen 8-6, 6-1.

B-rækken bød på adskillige spændende kampe og havde udover de

mange spillere fra selve Hovedkontoret også deltagelse fra DUMEX (Erwin Bever), Sojakagefabrikken (Aage Hansen) og Sao Paulo-kontoret (Børge Larsson). I den ene semifinal mødtes Aage Hansen og Flemming Schou. Flemming Schous stort anlagte spil kunne ikke overvinde Aage Hansens sikre spil, godt krydret med lumske dropshots. 6-2, 6-3 til Aage Hansen. I den anden semifinal mødtes Jens Bonne Svennevig og Jesper Drejet, sidste års tabende finalist i B-rækken. Jens Bonne Svennevig netop vendt tilbage efter militærtjenesten, havde endnu ikke nået topformen, og Jesper Drejet vandt sikkert 6-0, 6-0. Finalen blev spændende og vespillet. 1. sæt gik til Aage Hansen med 6-3, men da Jesper Drejet kom foran 3-0 i 2. sæt, troede man, at han kunne vinde kampen. Aage Hansen kom dog stærkt tilbage ved at vinde seks partier i træk og dermed finalen 6-3, 6-3. Vi hilser med glæde Aage Hansen og Jesper Drejet velkommen i herre-A-rækken til næste års tennismesterskaber. I. G.-G.

Ø.K.B.s tennismesterskaber 1968

Finaleresultater:

Herresingle (A-rækken)

Peter Jantzen - Mogens Pagh

6-3, 6-4, 6-2

Tennis. Mr. Aage Hansen, The Danish Soyacake Factory, was the final winner of the B-series. The two finalists Mr. Jesper Drejet, Automobile Department, and Mr. Aage Hansen.

Herresingle (B-rækken)

Aage Hansen – Jesper Drejet 6-3, 6-3

Herredouble

Peter Jantzen & Axel Jelstrup – Mogens Pagh & Henrik Jacobsen 6-4, 6-3

Mixed-double

Dorrit Schwanenflügel & Ib Gade-Gerst – Anne Lunding & Frederik Wedell-Wedellsborg 8-6, 6-1

Konkurrenceåret for *Nordisk serie i fodbold og Nordisk landskamp i fri idræt* er ved at synge på sidste vers, idet man slutter den 30. november. Da dette er skrevet først i september, kan der jo endnu ske mange forskydninger på rekordlisterne.

Nordisk serie i fodbold

Her ser det ikke særlig lyst ud for de danske skibe, idet der er svensk føring ved M/S *Gripsholm* med norsk *Titania* og svensk *Rio de Janeiro* på henholdsvis anden- og tredjepladsen.

Bedste danske skib og eneste færdigspillede er Kompagniets *Pretoria* med 10 points og en målforskel på 20-11.

Der er udsat et smukt sølvskjold til det skib, der først får »fuldt hus« i serien, så *Pretoria* er sikker på et sølvskjold med indgraveringen »først færdig«.

Dansk fodboldserie

	points
1. <i>Pretoria</i> , ØK	10
2. <i>Lica Mærsk</i> , A. P. Møller	8
3. <i>Manja Dan</i> , J. Lauritzen	6
4. <i>Aranya</i> , ØK	6
5. <i>Johannes Mærsk</i> , A. P. Møller	6
6. <i>Arosia</i> , ØK	4
7. <i>Thomas Mærsk</i> , A. P. Møller	4
8. <i>Atrevida</i> , ØK	4
9. <i>Missouri</i> , D.F.D.S.	4
10. <i>Poona</i> , ØK	4
11. <i>Laust Mærsk</i> , A. P. Møller	4
12. <i>Frankrig</i> , Dansk/Fransk	4
13. <i>Ancona</i> , ØK	4

Nordisk landskamp i fri idræt

Danske søfarende har i år vist fri idrætslandskampen stor interesse, men hvad hjælper det, når de andre lande har præsteret en massemonstring som aldrig før. Tilmed er det tal, som Danmarks pointssum multipliceres med, nedsat til 3,5, så det er i den belysning, man må se den halvdårlige placering i nationskonkurrencen:

1. Norge:	3.635.978	points
2. Sverige:	1.711.785	-
3. Finland:	1.553.567	-
4. Danmark:	1.297.097	-
5. Island:	118.310	-

Bedste danske fri idrætsskibe

	points
1. <i>Boribana</i> , ØK	23.691
2. <i>Manja Dan</i> , J. Lauritzen	22.898
3. <i>Asmara</i> , ØK	17.919
4. <i>Ontario</i> , D.F.D.S.	17.153
5. <i>Laust Mærsk</i> , A. P. Møller	13.683
6. <i>Effie Mærsk</i> , A. P. Møller	13.462
7. <i>Pretoria</i> , ØK	13.455
8. <i>Vinland Saga</i> , Nordatlanten	12.941
9. <i>Kambodia</i> , ØK	11.843
10. <i>Busuanga</i> , ØK	10.222
11. <i>Sargodha</i> , ØK	10.100
12. <i>Aranya</i> , ØK	8.865
13. <i>Trein Mærsk</i> , A. P. Møller	8.819
14. <i>Mombasa</i> , ØK	8.697
15. <i>Johannes Mærsk</i> , A. P. Møller	8.631
16. <i>Mongolia</i> , ØK	8.180

Foreløbige danske mesterskaber til idrætsskibe og -mænd fra Kompagniet

I juniorgruppen er der to danske mesterskaber til Georg Hansen fra M/S *Mongolia*, nemlig for et 100 m løb i tiden 11,5 sek. og et firkampsresultat på 1756 points. I seniorgruppen er der fire ØK-mesterskaber, nemlig to til Preben Brødsgård Olsen fra M/S *Mombasa* for hans højdespring på 1,61 m og hans firkamp på 1731 points, og et til Leif Ottesen i M/S *Aranya* for hans kuglestød på 10,08 m. Endelig er der en rekord til Brent S. Iversen fra M/S *Asmara* for hans længdespring på 5,53 m.

I old-boysgruppen tilhører rekorden i kuglestød Viggo Christensen fra *Songkhla*. Han har stødt 10,02 m. I samme gruppe har Max Ploug fra M/S *Pretoria* rekorden i højde- og længdespring med resultaterne 1,25

m og 3,96 m. I firkamp er der to på førstepladsen, nemlig Per Reinik fra *Pretoria* og Willy Petersen fra *Ibiza*, idet de begge har 654 points.

Veteranklassen byder kun på én rekord, og den går til Gunnar Jørgensen fra M/S *Boribana* for hans længdespring på 3,52 m.

Kun en enkelt kvinde har gjort sig bemærket, og det er i juniorgruppen, hvor Hanne Sørensen fra M/S *Sargodha* har en foreløbig rekord i længdespring på 3,67 m.

Svømmekonkurrencen

Der er rekorddeltagelse i år, og man har set sig nødsaget til at dele konkurrencen op i to afdelinger, en for mindre og en for større skibe. Grænsen for større skibe er 22 mands besætning og derover. Man fandt det ikke helt retfærdigt, at en båd som *Dori Bres* med syv mands besætning kunne vinde konkurrencen ved blot at lade syv mand svømme 200 meter. Det vil altid være vanskeligere at aktivisere en besætning på f. eks. 45 mand end en på 7.

Her er stillingen i den store afdeling:

	Procent deltagelse
1. <i>Beira</i> , ØK	76,3
2. <i>Vinland Saga</i> , Nordatlanten	59,0
3. <i>Thomas Mærsk</i> , A. P. Møller	58,3
4. <i>Songkhla</i> , ØK	55,2
5. <i>Clara Mærsk</i> , A. P. Møller	51,3
6. <i>Johannes Mærsk</i> , A. P. Møller	47,6
7. <i>Mombasa</i> , ØK	47,5
8. <i>Cornelia Mærsk</i> , A. P. Møller	47,3
9. <i>Sargodha</i> , ØK	46,1
10. <i>Boribana</i> , ØK	43,5
11. <i>Henriette Mærsk</i> , A. P. Møller	43,5
12. <i>Magdala</i> , ØK	39,5
13. <i>Andorra</i> , ØK	38,4
14. <i>Asmara</i> , ØK	36,8
15. <i>Alameda</i> , ØK	35,8
16. <i>Ayuthia</i> , ØK	35,0
17. <i>Sumbawa</i> , ØK	35,0

Næsten 50 % af de skibe, der er placeret på den danske fodboldrangliste, er præget af *Kompagni-både*, og mere end 50 % er repræsenteret på rekordlisterne for fri idræt og svømning, så man kan vel roligt sige, at ØK for øjeblikket er Danmarks bedste idrætsrederi. B. O.

